

Zápis z workshopu ALDE: Energetická bezpečnostní strategie EU - Jak využít méně ruského plynu?

Datum: 28. ledna 2015
Čas: 16:30 – 18:30
Organizátor: ALDE
Zapsala: Klára Balounová, CEBRE
Kontakt: brussels@cebre.cz

■ Hlavní mluvčí

- **Maroš, ŠEFČOVIČ**
Evropský komisař a vice-president pro energetickou unii
- **Mortens Helveg, PETERSEN**
Místopředseda ITRE výboru, stínový zpravodaj ALDE pro energetickou bezpečnostní strategii
- **Ingrid, REUMERT**
Viceprezident, VELUX Group
- **Claus, BUGGE GARN**
Viceprezident, Rockwool International A/S
- **Fleming, VOETMANN**
Vedoucí veřejných záležitostí, Danfoss
- **Jamie, SHAE**
Náměstek generálního tajemníka pro nově vznikající bezpečnostní výzvy, NATO
- **Hans, VAN STEEN**
Vedoucí jednotky ředitelství A, Generální ředitelství energetické politiky

■ Pozadí a širší souvislosti tématu

Energetická bezpečnost patří v současnosti mezi prioritní témata EU. Jakým způsobem lze snížit závislost na ruské ropě a plynu? Jak můžeme dosáhnout skutečné bezpečnosti a vyhnout se neudržitelným modelům energetické politiky? Tento workshop si kladl za cíl seznámit všechny zájmové skupiny nejenom z odvětví energetiky, ale i tvůrce politiky, o možnostech prolomení závislosti Evropy na ruském plynu a ropě. Díky vývoji a zavádění opatření v oblasti energetické účinnosti bude Evropa schopná postupně snižovat spotřebu a závislost na dovozu energie, navíc bude zvyšovat konkurenceschopnost a růst, budou vytvářena nová pracovní místa a obchodní příležitosti.

■ Program konference

Na úvod představil pan **Mortens Helveg Petersen**, stínový zpravodaj ALDE pro energetickou bezpečnostní strategii, program workshopu. Poté vystoupil evropský komisař a vice-president pro energetickou unii **Maroš Šefčovič**. Dále prezentovali své příspěvky také viceprezident VELUX Group **Ingrid Reumert**, viceprezident Rockwool International A/S **Claus Bugge Garn**, vedoucí veřejných záležitostí **Danfoss Fleming Voetmann**. Ve druhé části workshopu vystoupili zástupce NATO **Jamie Shae** a Generálního ředitelství energetické politiky **Hans van Steen**.

Zápis z workshopu ALDE: Energetická bezpečnostní strategie EU - Jak využít méně ruského plynu?

■ Hlavní příspěvky

- **Maroš Šefčovič** ve svém příspěvku zdůraznil, že energetická bezpečnost se nezakládá pouze na diverzifikaci zdrojů energie a jejich dodavatelů, ale především na snižování spotřeby a zvyšování energetické účinnosti. Energetická bezpečnost by měla být také v souladu s politikou životního prostředí a také ekonomickou konkurenceschopností. Mnoho nedávných světových událostí změnilo náhled na energetický sektor jak v očích veřejnosti, tak i politické reprezentace. Události na Východní Ukrajině znamenaly poslední varování pro EU. Na EU je však nahlíženo jako na spolehlivého odběratele, který nemá problémy s placením.

V dohledné době by měla být vydána speciální **Saudargasova zpráva** o energetické bezpečnosti. Z budoucího hlediska je pro Komisi také prioritní **vytvoření Energetické unie**, jejíž rámec bude představen poslední týden v únoru. Důležitá podmínka pro vytvoření energetické unie bude změna názoru z „národního“ na „evropský“. Koncept energetické unie stojí na pěti základních pilířích, mezi které patří právě i energetická bezpečnost. Bezpečné dodávky energií by měly být založeny na solidaritě a důvěře. K aplikování principu solidarity mezi členskými státy by podle Šefčoviče mělo docházet v případě pomoci, např. přírodní katastrofy. Každý stát by však měl plnit vlastní úkoly. Důvěra mezi členskými státy by měla být založená na transparentnosti, např. vyhnout se složitým mezivládním dohodám mezi členskými státy a OPEC. Dále by měl být konečně vytvořen vnitřní trh s energiemi, překonat by se měly administrativní bariéry a především přesvědčit každého o výhodách volného trhu v této oblasti. Měl by se tudíž zvýšit dialog mezi členskými státy a EU za účelem zjištění důvodů nenaplnění cílů (ekonomické nebo politické důvody). Některá opatření EU jsou veřejností vnímána jako zbytečná byrokratická zatížení zvyšující náklady a cenu, např. směrnice o ekodesignu a energetickém labellingu. Na druhou stranu právě energeticky efektivní produkty snižují celkové náklady na energii a zároveň spotřebu energie. Tyto směrnice budou opět prošetřeny. EU by si do budoucna měla vzít příklad z USA v oblasti komercializace nových technologií, kde dochází k rychlému zavádění nových technologií do výroby. Oblast řízení (tzv. governance) bude také citlivým, ale klíčovým bodem vyjednávání mezi členskými státy; v EU by měl být jeden systém řízení, EU by měla spolupracovat s členskými státy na základě jejich národních plánů dosažení priorit energetické unie. Regionální způsob řízení mezi členskými státy by měl být aplikován na celou úroveň EU.

Na otázky týkající se **financování energetické unie** Šefčovič odpověděl, že by se mělo investovat především do opatření energetické účinnosti a zelených technologií. Počáteční investice by měly vzejít z Junckerova investičního balíčku, dále by se mělo využít také PPP financování. Další z cílů je snižování času zahájení investice maximálně na 3,5 roku, v současnosti se totiž může čekat až 10 let na potvrzení.

Dále se Šefčovič vyjádřil i k Rámci politiky pro klima a energetiku 2030, respektive k evropskému stanovisku v této oblasti pro mezinárodní vyjednávání smluvních stran Kjótského protokolu v Limě v roce 2014. Celkem 194 přítomných států v Limě našlo shodu, která však podle zástupců EU ne zcela naplňuje původní ambiciózní představy. I přesto tato shoda má svůj význam, byť symbolický.

- **Ingrid Reumert** představila především pokusy firmy VELUX s univerzitami, které byly zaměřeny na energeticky udržitelné budovy v různých členských zemích. Z dlouhodobého hlediska mají tyto budovy potenciál. Investice do energetické účinnosti se rozhodně vyplácí nejenom z pohledu nabízejících, ale i poptávajících, kteří ušetří na energiích.

Zápis z workshopu ALDE: Energetická bezpečnostní strategie EU - Jak využít méně ruského plynu?

- **Claus Bugge Garn** připomněl, že klíčovým sektorem zvyšování energetické účinnosti je právě stavebnictví; 41% veškeré spotřebované energie EU je využíváno ve stavebnictví, 33% v dopravě a 26% v průmyslu. Téměř 61% dováženého zemního plynu do EU je právě využito ve stavebnictví. Hlavním problémem pro energetickou účinnost jsou již existující budovy, které se musí renovovat. Nejvíce energie se spotřebovává právě na teple a ochlazování těchto budov (až 2/3).
- Podle **Fleminga Voetmanna** existující dostupné technologie jsou postačující na dosažení všech závazných cílů do roku 2020 a 2030. Není potřeba vymýšlet nová opatření, ale je důležité, aby se prověděl potenciál a zároveň posílila důvěra v EU. Příkladem může být odvětví aut, ve kterém docházelo v průběhu let ke snižování spotřeby paliva těchto aut. Bylo to následkem kombinace legislativy EU a technologií. Dalším příkladem jsou energeticky úsporné spotřebiče. V současnosti je téměř nemožné sehnat na trhu EU energeticky neefektivní spotřebič.
- **Jamie Shae** se vyjadřoval spíše k otázkám geopolitiky a bezpečnosti. Do budoucna budou určujícími aspekty:
 - **Vliv levné ropy:** neví se, jak dlouho bude trvat tento stav. Rusko momentálně nejenom kvůli tomu ekonomicky ztrácí na síle. Podle světového ekonomického fóra by klesající cena ropy měla být spouštěčem pro modernizaci Ruska. Pokud EU bude schopna dosáhnout všech vymezených cílů, výrazně se tím sníží dovozní závislost EU na Rusku. Zbytek světa však nemusí dodržovat energeticky efektivní cíle a může zpátky přejít na dovoz ropy. Pokud by cena ropy klesala ještě dále, je možné, že by všichni stejně využívali ropu.
 - **Energetická bezpečnost EU:** NATO schvaluje nastavenou energetickou bezpečnostní strategii EU. Oproti dřívějším dobám je to však výrazný posun v takto nastavené politice. Zohlednění klimatických cílů a konkurenceschopnost jsou určujícími faktory pro budoucnost energetické bezpečnosti EU. Geopolitická situace v různých oblastech EU je různá. Například regionální spolupráce mezi Pobaltskými státy a Severní Evropou je výborná. Oproti tomu energetické postavení států u Černého moře, zejména Bulharska, se výrazně zkomplikovalo zrušením projektu South Stream. V okolních státech regionu navíc dochází k výrazné militarizaci.
 - **Události na Ukrajině:** měla by se Ukrajina napojit na zbytek energetické sítě EU nebo ne?
- **Hans van Steen** připomněl, že energetická bezpečnostní strategie je zaměřená především na snížení závislosti EU na dovozu plynu. Cíle energetické bezpečnostní strategie EU mohou být v budoucnu ohroženy, protože zbytek světa poptává mnohem více energie než EU. Zároveň bude energetická bezpečnost klíčová pro vytvoření energetické unie. EU by se měla zaměřit tedy na plnění cílů v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie.